

שמיטה (8)

השמיטה בקיום, "כל לא תשכח מפי זרעו", והיא קיום התורה בישראל בכל דור ודור. ובאופן מיוחד ראינו זה בדורנו אנו, ואלו ששייכים לזה זוכים להארת פנים מיוחדת בהנהגה ניסית. וגיבורי כח עומדים ומקיימים ומשמיטים ומעידים שהארץ היא של הקב"ה. וראינו שזוכים להארת פנים מיוחדת על ידי קיום מצוה זו ומניעת האיסורים עכ"ל. **רבי ניסם קרליץ זצ"ל**

על ידי השמיטה מגיעים לדרגת הר סיני

עם ישראל הפסידו את דרגתם הגבוהה בה היו בהר סיני בעוון חטא העגל. התיקון לכך, אומר הרב מנחם מנדל מנדלזון, היא על ידי מצות השמיטה. שרשו של חטא העגל נעוץ בעובדה שבני ישראל ערכו חשבון ולפיו היה צריך משה רבינו לרדת מהר סיני. אילו היו בני ישראל מאמינים באמונה מוחלטת ולא היו מתעסקים בחשבונות שוא, לא היו חוטאים. מהותה של מצות השמיטה היא אמונה מוחלטת והתעלמות מעריכת חשבון בסיסי בדאגה לעתיד פרנסתו. חקלאי ששומר את מצות השמיטה, למרות שמתבקש היה שיחשוב חשבונות מהיכן יתפרנס בשנה זו, הוא מאמין אמונה שלמה בבורא שהבטיח את הברכה, ובכך הוא מתקן את העוון העגל שנעשה מחמת החשבונות. לפיכך אמרה התורה "בהר סיני" במצות השמיטה, משום שע"י שמירת השמיטה זוכים לתקן את עוון העגל, ואף להגיע למדרגה בה היו בני ישראל כשעמדו לפני הר סיני, כאשר הקדימו "נעשה" ל"נשמע", ולא חשבו חשבונות. **ספר "ומתוק האור, שמיטה"**

מצות השמיטה כרוכה בשינוי הטבע

יהודי ששומר שמיטה מובטח לו מאת הבורא יתברך שמו שיעשה לו נס, והתבואה בשנה השישית תספיק לשלושת השנים הבאות: "וציויתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשה התבואה לשלוש השנים" (ויקרא כה. כא) מבאר הספר "ילקוט האורים", שכאשר הקב"ה ברא את העולם הוא קבע שהנהגתו תהיה בדרך הטבע כמובא בזוהר הקדוש, אמנם יתכן שיקרה דבר המוגדר בנס שהוא לא כדרך הטבע, אבל זה רק בדברים אותם קבע הבורא מראש והתנה על כך בשעת בריאת העולם, שבבוא העת ביום פלוני ובשעה פלונית יעשה נס לפלוני, אולם במה שלא התנה הקב"ה בעת בריאת העולם אין הטבע משתנה עבור כך.

וזה הטעם שנכתב 'הר סיני' במצות השמיטה. שהרי בעת בריאת העולם לא התנה הקב"ה על כך שהטבע ישתנה בשנה השישית, ורק בהר סיני בעת מתן תורה

השמיטה תזכורת להר סיני

מצות השמיטה מלמדת אותנו שהארץ איננה רכושנו הפרטי למרות שבורא העולם נתנה לאבותינו, עדיין הוא השולט בארץ, וברצותו יכול הוא לקחתה מאיתנו. את התזכורת לכך אנו מקבלים פעם בשבע שנים: "והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביוני עמך". כך צוה הבורא כדי שנזכור שהארץ שייכת לו. נכון אמנם שהארץ נתנה לבני ישראל במתנה, אך אין זו מתנה מוחלטת ללא יכולת חזרה. מתנה זו היא על התנאי שנקיים את המצוות, ואם לאו חס ושלום הארץ תלקח מאיתנו.

בדרך זו מתרץ ה"אור החיים הקדוש" את הקושיה: מה ענין שמיטה אצל הר סיני? בפרשה זו אמר הקב"ה שהוא נותן את הארץ לבני ישראל: "כי תבאו אל הארץ אשר אני נותן לכם", לפיכך מדגישה התורה שקבלת התורה איננה מתנה מוחלטת, אלא תלויה היא בהר סיני. נסמכה השמיטה להר סיני כדי להורות על כך שקבלת הארץ לא נתנה בצורה מוחלטת, אלא נמסרה היא בתנאי שעם ישראל יקיימו את התורה שקיבלו בהר סיני, ואם לא יקיימו את התורה לא יחזיקו מעמד בארץ ישראל.

ספר "ומתוק האור, שמיטה"

קבלת עול מלכות שמים

במעמד הר סיני התגלה כבוד מלכותו של בורא עולם לעין כל. באותה שעה שנגלה ה' על הר סיני ראו כל בשר כי פי ה' דיבר, עם ישראל כולו ראו ושמעו את הצווי: "אנכי ה' אלוקך" שנאמר מפי הגבורה. תכליתו של התורה שנתנה על הר סיני באותו מעמד כביר, כדי שנקבל על עצמנו עול מלכות שמים ונקיים את רצונו יתברך. וזוהי גם תכליתו של מצות השמיטה, שנזכור שהארץ שייכת לה' וע"י זה נקבל את עול מלכותו. לפי זה, אומר המגיד מקוונץ, מתבאר הקשר בין הר סיני לשמיטה, כשם שהר סיני מהותו גילוי כבוד מלכות שמים, כך גם כאשר עם ישראל משביתים את שדותיהם מתגלה כבוד מלכות שמים כשהכל רואים שהארץ שייכת לבורא יתברך. ולפיכך נבחרה דוקא מצות השמיטה ללמד לשאר מצוות התורה, כדי שנלמד ממצוה זו לשאר המצוות שתכליתן היא לקבל על עצמנו עול מלכות שמים ולגלות את כבודו בעולם, ולא לקיימן כמצות אנשים מלומדה. **ספר "ומתוק האור, שמיטה"**

ההסתר פנים

כתב רבי ניסים קרליץ זצ"ל בהסכמתו לספר "חוט שני", על הלכות שביעית כתב: והנה אנחנו בכגות הארוך הזה בהסתר פנים כמו שנאמר: "ואנכי הסתר אסתיר פני", אף על פי כן אנו רואים הנהגה של ניסים בשמירת

הלכה: פירות שביעית:

אין מאכילין פירות שביעית לשכיר בשכרו, אפילו הוא יהודי, שהרי הוא פורע שכרו בפירות שביעית. ודווקא אם נותן לו בשכרו, אבל אם אינו נותן לו בתורת שכר אלא בתורת מזונות או מתנה מותר לתת לו ואפילו אם הוא שכיר גוי. הבעל שחייב לזון את אשתו, זן אותה אף בפירות שביעית לפי שאינו נראה כפורע חובו בפירות שביעית אלא זנה כאחת מאנשי ביתו. אם אינו זנה מעצמו והיא תבעתו בבית דין, ובית דין פסקו לה מזונות, אסור לו לזון אותה בפירות שביעית, מפני שהוא כמשלם חובה מפירות שביעית. זן אדם את בנו מפירות שביעית, בין שזנם כנהוג בכל מקום בין שזנם מכח התחייבותו, כגון שהתחייב לזון את בנו הנשואים, אך אם אינו זן אותם אלא מכח בית דין, אינו רשאי לתת להם מפירות שביעית.

ספר "פירות שביעית"

פתגם: הזכרונות הם השמיכה המחממת ביותר

ספר "שמחלה"

חקירה: גר תושב חייב בשבע מצוות בני נח

שלושה צדדים: מדין בן נח, או מדין ישראל, או דין נפרד (קונטרסי שיעורים ב"מ יב-יא)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בגרונם ובידם

שאלו לרב אחד: מה הטעם חזנים בדרך כלל משמשים גם שוחטים? השיב הרב: שכן נאמר: רוממות א-ל בגרונם וחרב פיפיות בידם.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קצ)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אליהו בן זהרה, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישרד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון לאלודי רחל מלכה בת חשמה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

נכתבה ברכה זו בתורתנו הקדושה. ובאמת, בעת מתן תורה נחשב כאילו נברא העולם מחדש, כפי שאמרו חז"ל (שבת פח.): שכל העולם כולו היה תלוי עד ו' בסיון, ואם לא היו מקבלים ישראל את התורה היה העולם חוזר לתוהו ובוהו. נמצא שבהר סיני בעת קבלת התורה היה מעין בריאת העולם מחדש, ואז הקב"ה התנה על הברכה של השנה השישית. וזהו שאמר הכתוב "בהר סיני", להורות על כך שבהר סיני התנה הקב"ה עם הבריאה שבשנה השישית הטבע ישתנה, והאדמה תוציא כמות תבואה שתספיק לשלושת השנים הבאות.

ספר "ומתוך האור, שמיטה"

החסרון הוא היתרון

מה ענין שמיטה אצל הר סיני

להר סיני ולמצות שמיטה יש מכנה משותף, בשניהם החסרון שלהם הוא בעצם היתרון. כידוע התורה נתנה על הר סיני מחמת היותו הר נמוך ביותר מכל ההרים. למרות שההרים הגבוהים רצו שעליהם תנתן התורה, דוקא חסרונם של הר סיני בהיותו הנמוך והפשוט מכולם, גרם שיזכה שעליו תנתן התורה. גם במצות השמיטה החסרון של מניעת העבודה הוא דוקא היתרון הגדול, שעל ידו שומר השמיטה ירויח פי שלושה כהבטחת התורה: "וציויתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים".

בן איש חי

מה ענין שמיטה אצל המועדים

בספר "קובץ קול התורה" כתוב בשם החתם סופר: שכאשר ישראל שומרים את שנה השמיטה, שנה זו נחשבת כולה כיום הכיפורים. ביום הכיפורים נאמר (ויקרא טז. לא): "שבת שבתון היא לכם ועניתם את נפשותיכם". ובשנת השמיטה נאמר (ויקרא כה. ד): "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ". הרי ששנת השמיטה כמוה ביום הכיפורים. בנוסף "שמיטה" עולה בגימטריא למנין שלוש מאות שישים וארבע, ומובא בגמרא (יומא כ.), שהמילה "שטן" עולה בגימטריא שלוש מאות שישים וארבע, לרמז על כך שבמשך שלוש מאות שישים וארבעה ימים בשנה יש לו רשות להסטיין ולקטרג על עם ישראל, וביום אחד בשנה, יום הכיפורים אין לו רשות לקטרג על עם ישראל. נמצא ששמיטה עולה בגימטריא כמנין שטן לרמז על כך שבשנת השמיטה אין לשטן רשות לקטרג, כפי שביום הכיפורים אין לו רשות לקטרג.

כתב הרש"ש בספרו "נהר שלום": ששנת השמיטה היא כמו עשרת ימי תשובה. בכל יום מעשרת ימי תשובה אפשר לתקן את יום שכנגדו מימות השנה שחלפה, כך גם בשנת השמיטה בכל יום מש"ה ימי השמיטה, אפשר לתקן כנגדו ששה ימים מימי ששת השנים שחלפו.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr